

Veidrodėli, veidrodėli, kuri kalba gražiausia iš visų? Atsakyti į šį klausimą nėra paprasta, ir kiekvienas turi savo mėgstamiausią. Tačiau 1934 m. Paryžiuje vykusiam kalbų grožio konkurse ukrainiečių kalba užėmė trečiąją vietą iškart po prancūzų ir persų kalbų. Apie jokių kitus naujesnius kalbų grožio konkursus nežinau!

Airių kalboje nėra žodžių „taip“ ir „ne“. Norint atsakyti į klausimą, vartojama veiksmazodžio forma. Taigi, į klausimą „Ar jie pardavė namą?“ galima atsakyti taip: „(Jie) pardavė“ arba „(Jie) nepardavė“. Arba airiškai: „Ar dhíol siad an teach? Dhíol. Níor dhíol.“ Nors airių kalboje nėra žodžių „taip“ ir „ne“, ji turi daug unikalių žodžių, kaip ir kitame puslapyje pristatoma kalba...

Ispanų kalboje yra posakis „el mundo es un pañuelo!“ (pažodinis vertimas liet. „Pasaulis yra nosinaitė“, kitaip žinomas kaip „Mažas pasaulis“). Juo norima išreikšti nuostabą, kai atsitiktinai sutinkame žmogų netikėtoje vietoje, taip įrodydami, kad pasaulis yra daug mažesnis, nei galvojome. Būtent tai ir yra kalbų ir kultūrų pažinimas! Ispanų kalba – pasaulinė, net 20 šalių ispanų kalba yra valstybinė – ¡Olé!

Liuksemburgiečių kalba rašytinė formą įgavo gana neseniai. Tradiciškai liuksemburgiečių kalba buvo retai rašoma, todėl oficialių rašybos ir gramatikos taisyklių nebuvo, iki kol jos prieš 40 metų, 1984 m., nenustatė vyriausybė. O kaipgi dėl gestų kalbos? Ar galima ją užrašyti? Versk kitą puslapį ir sužinosi!

Romų kalba iki šiol buvo perduodama kitoms kartoms tik žodžiu, todėl nėra visuotinai priimtino rašytinio standarto. Atskiros romų kalbos atmainos užrašomos abėcėlėmis, kurios dažnai paremtos aplinkine vyraujančia kalba ten, kur gyvena romų grupė. Tačiau šiandien romų kalba galima skaityti politinius tekstus, laikraščius ir net Šekspyrą!

Fryzų kalba yra bene panašiausia į anglų kalbą. „De sinne is waarm en it ljocht fan de sinneskyn felt noflik mei de sêfte wyn.“ (angl. „The sun is warm and the light from the sun-shining feels good with the soft wind.“). Ar pastebi? Abu sakiniai reiškia tą patį: „Saulė šildo, o nuo jos sklindanti šviesa ir švelnus vėjas maloniai nuteikia.“

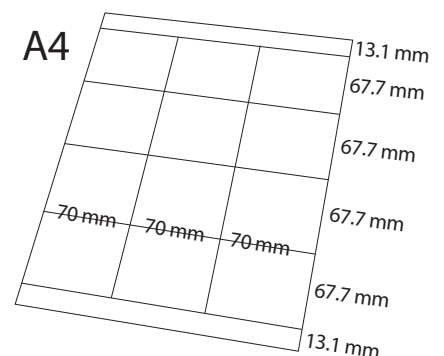
Olandų kalba turi ypatingą žodį „gezellig“. Tai yra vienas iš dažniausiai vartojamų olandiškų žodžių, kuris, priklausomai nuo konteksto, gali būti verčiamas kaip džiaugsmo ar malonios atmosferos jausmas. Taip pat gali reikšti priklausymo jausmą, laiką, praleistą su artimaisiais, arba pasimatymą su draugu po ilgo laiko, pvz., „Mes smagiai praleidome „gezelligišką“ vakarą, žaisdami žaidimus...“

Katalonų kalboje, kai norite pasakyti, kad į gimtadienio vakarėlį atėjo tik keli draugai (tikėkimės, kad taip niekada nenutiks!), galime tiesiog sakyti „quatre gats“ arba „keturios katės“, ir viskas bus aišku. Prieš skundžiantis dėl nevykusio vakarėlio, nepamiršk pasakyti „Gràcies!“ (liet. „ačiū“) toms keturioms katėms, kurios pasirodė!

Der er ingen ko på isen' daniškai reiškia „Ant ledo karvės nėra“, tačiau tikroji jo reikšmė – „Nėra jokių problemų“. Taigi, jei ant ledo nematai karvių, vadinasi, viskas gerai. Kaip tikriausiai pastebėjai, daugelis kalbų mėgsta vartoti frazeologizmus su gyvūnais!

„Žodis „abécèlè“ kilęs iš dviejų pirmųjų graikų abėcėlės raidžių: „alfa“ ir „beta“. Dabar graikų kalba rašoma iš kairės į dešinę, kaip ir kitos Europos kalbos, tačiau taip buvo ne visada. Pradžioje buvo galima rašyti iš dešinės į kairę ir net pakaitomis kiekvienoje eilutėje. Kitame puslapyje papasakosiu apie juokingą graikų kaimynų įprotį...“

Suomių kalba yra viena iš nedaugelio Europos kalbų, nepriklausančių indoeuropiečių kalbų šeimai. Ji priklauso tai pačiai šeimai kaip ir estų bei vengrų kalbos. Suomiškai vienu žodžiu galima pasakyti daug dalykų, pvz., „istun“ būtų „aš atsisėdu“; „istahtaisin“ reiškia „aš kurį laiką pasėdėčiau“, „istahdan“ – „aš kurį laiką pasėdėsiu“, o „istahtaisinkohan“ reiškia „įdomu, ar turėčiau kurį laiką pasėdėti“.



Labas! Aš esu Lara! Prisijunk prie manęs šioje užburiančioje kelionėje po nuostabias Europos kalbas... Pradėsime šią kelionę „Krasavike“... „Krasavik“ (balandis) yra gražiausias mėnuo Baltarusijoje, todėl baltarusiai šį mėnesį tiesiog pavadino „gražiu“. Ir kas nemėgsta pavasario?

„Picos, makaronų ir sūrio pasaulyje nieko nestebina, kai kas nors pasako ‚abbioco‘. Anglų kalba neturi tikslaus atitikmens, bet ‚abbiocco‘ (tariama ‚ab-bijo-ko‘) reiškia jausmą, kuris apima persivalgius. Keliaujame į kitą puslapį, kur sužinosime apie dar vieną unikalų su maistu susijusį žodį...“

Latviai labai mėgsta dainuoti! ‚Dainas‘ – tai latvių liaudies dainos, kuriose įamžinta senovės protėvių išmintis. Daugiau nei prieš tūkstantį metų sukurtos ‚dainas‘ buvo švenčių (kaip štai nuotraukoje pavaizduota kasmetė vasaros saulėgrįža), kasdienių darbų, gyvenimiškų pamąstymų, perduotų iš lūpų į lūpas, dalis. Iš viso yra daugiau nei 1,2 milijono dainų!

Maltiečių kalba yra mažiausia oficiali ES kalba pagal kalbėtojų skaičių. Ji skamba panašiai kaip finikiečių kalba, kuria prieš 3000 metų buvo kalbama senosiose Viduržemio jūros regiono vietovėse. Maltiečių kalba yra vienintelė Europoje afroazijiečių kalbų šeimai priklausanti kalba, taip pat vienintelė šios šeimos kalba, vartojanti lotynišką abėcėlę. Atsiversk kitą puslapį ir parodysiu gana izoliuotą kalbą...

„Mes, estai, mėgstame bales! Balsių vaidmuo estų kalboje yra vienas didžiausių visoje Europoje. Mes turime tokius žodžius kaip „Jäääär“, „Töö-öö“ ar „Õueiaääre“! Dabar pristatysiu kalbą, kuri gali sudaryti ištisą sakinį vien iš balsių...“

Jei nemėgsti balsių, čekų kalba gali būti kaip tik tau! Čekai dievina priebalses. Labai paplitę žodžiai, sudaryti tik iš priebalsių, pvz., ‚krk‘ (liet. ‚kaklas‘), ‚prst‘ (liet. ‚pirštas‘) arba ‚smrk‘ (liet. ‚pušis‘). Pabandyk ištarti šį čekų kalbos posakį: ‚Chrt pln skvrn zdrhl z Brd‘, reiškiantį ‚Iš Brdų (kalnų) pabėgo pilnas dėmių kurtas‘. Ši meilė priebalsiams būdinga ir vienai Čekijos kaimynei – bandyk atspėti kuriai!

Tarptautinė gestų kalba dažnai vartojama tarp skirtingų šalių gestų kalbos vartotojų, kurie neturi bendros kalbos – kaip matyti iš pavadinimo, tai yra tarptautinė kalba. Ją galima užrašyti įvairiais būdais. Pavyzdžiui, tam tikrais simboliais apibūdinama rankos forma ir gestų judesiai, taip pat veido išraiškos. Kadangi tiek daug kalbėjome apie abėcėles...

Lietuvių kalba yra viena iš seniausių šnekamųjų kalbų pasaulyje, joje yra net žodžių, panašių į senovės sanskrito kalbą, pavyzdžiui, ‚vyras‘, ‚šuo‘, ‚avis‘. Taigi, lietuviai, klausydamiesi šios indų kalbos, gali atpažinti kai kuriuos žodžius. Oi, net išalkau, metas užkąsti...

Kai albanai purto galvą į šalis, tai nereiškia ‚ne‘, o atvirkščiai – ‚gerai, sutinku, klausau‘. Ir atvirkščiai – galvos linktelėjimas nereiškia ‚taip‘. Tai reiškia ‚atsiprašau, bijau, kad ne‘ ir, regis, lydi blogas naujienas. Todėl Albanijoje būkite ypač atsargūs purtydami galvą – gali būti, kad ką tik sutikote su tuo, su kuo nenorėjote sutikti!

Galisų kalboje yra nuo 60 iki 100 žodžių, reiškiančių įvairias lietaus rūšis. Jei lankeisi Galisijoje, suprasi, kodėl! Pavyzdžiui, ‚babuňa‘ yra lietus, kuris skamba kaip mažas kūdikis, ‚torbón‘ – lietus su griautiniu ir žaibais, o ‚ballón‘ reiškia smarkų, bet trumpalaikį lietų, trunkantį kelias dienas...

Ar žinotai, kad prancūzai skaičiuoja skirtingai nuo 70 iki 99? Todėl, nurodant skaičių 75, tiesiog sakoma ‚60 plus 15‘. Be to, įvardijant skaičių 80, sakoma ‚4 kartus po 20‘! Taigi 96 yra ‚4 kartus po 20 plus 16‘. Prancūzakalbiai turėtų būti geri matematikai! Prancūzų kalba taip pat laikoma viena gražiausių kalbų kartu su... Pabandyk atspėti!

Švedai sugalvojo puikų žodį, kuriuo galima išreikšti balansą ir pasakyti ‚nei per daug, nei per mažai – tiek, kiek reikia‘, arba švediškai – ‚lagom‘. Taigi, švediškai galite gražiai pasakyti, kad ką tik suvalgėte ‚lagom‘! Daug kalbėjome apie unikalius žodžius, tad dabar metas unikaliems posakiams...

Serbų kalba yra viena iš nedaugelio Europos kalbų, kurioje vartojama tiek kirilika, tiek lotyniška abėcėlė. Taigi gimtakalbiai geba vienodai gerai naudotis abiem rašmenimis. Slavų kalbų šeimoje serbų kalba turi vieną trumpiausių kirilikos abėcėlių – ją sudaro 30 raidžių. Kalbant apie abėcėles... Papasakosiu apie kalbą, turinčią labai išskirtinį raidyną...

Savo reakciją esame linkę išreikšti trumpomis frazėmis ar žodžiais, kurie neturi ypatingos reikšmės. Makedonai turi vieną šaunų būdą tai padaryti – „Lele!“ Tai gali reikšti „O Dievai!“ arba „Oho!“, o žodelis „lele“ gali būti sakomas tiek kartu, kiek patinka: „Lele lele lele! Koks gražus šuo!“ Versk kitą puslapį ir susipažinkime su kalba, kurioje nėra nei „taip“, nei „ne“...

„Rumunų kalboje – labai populiarūs balsiai. Rumunų kalba netgi gali sudaryti ištisą logišką sakinį, sudarytą vien iš balsių: „Oaia aia e a ei, eu i-o iau“. O tai reiškia – „Ta avis priklauso jai ir aš ją imu“. Ir vis dėlto yra kalbų, kurios, regis, žūt būt stengiasi išvengti bet kokių balsių...“

Du žmonės slovėnų kalboje yra ypatingi! Čia esama formų, kurios yra skirtos lygiai 2 žmonėms! Taigi, jei norime pasakyti „aš ir tu“, galima sakyti „midva“ (mudu – du vyrai arba vienas vyras ir viena moteris) arba „midve/medve“ (mudvi – dvi moterys). Na, o jei prakalbome apie skaičius... Noriu parodyti kalbą, turinčią įdomią skaičiavimo sistemą...

Norvegų kalboje yra daug žodžių, turinčių milžinišką įtaką kitoms populiaroms kalboms. Kas nėra girdėjęs apie trolius? Jei troliai truputį tave gąsdina (mane taip pat!), verčiau pagalvokime apie nuostabius norvegiškus fjordus. O jei jie pažadino tavo norą keliauti, nepamiršk žodžio „egg“ (liet. „kiaušinis“), kuris, beje, taip pat norvegiškos kilmės.

Paprastai kalbos priklauso kalbų šeimoms ir turi daug bendrų bruožų su kitomis kalbomis, tačiau baskų kalba yra beveik vienintelis vaikas... Manoma, kad tai yra viena seniausių Europos kalbų, o jos kilmė tebėra neįminta. Taigi, jei nori prisijungti prie išskirtinio klubo ir tapti „euskalduna“ (baskų kalbos žinovu), išbandyk šią kalbą!

Vokiečių kalba yra viena iš kalbų, turinčių ilgiausius žodžius. Norėdami ką nors apibūdinti, tiesiog sujungiate skirtingus žodžius kartu. Taigi žodis, reiškiantis „atranka į pasaulio futbolo čempionato rungtynes“, vokiškai skambėtų taip: „Fußballweltmeisterschaftsqualifikationsspiel“. Kai kurie naujai sudaryti žodžiai gali klaidinti, pvz., „Urinsekten“. Įdomu, kokie žodžiai sudaro šį..?

Bulgarai taip pat linkioja galva, sakydami „ne“, ir purto galvą, sakydami „taip“. Dar vienas neįprastas bulgarų kalbos išskirtinumas yra tas, kad ji yra viena iš nedaugelio slavų kalbų, neturinti linksnių. Taigi, ją turėtų būti lengviau išmokti nei čekų kalbą, kurioje yra 7 linksniai! Tuo bulgarų kalba panaši į makedonų kalbą.

Azerbaidžaniečių kalboje taip pat vartojama „o“. Tačiau tai nėra vienintelis turkų ir azerbaidžaniečių kalbų panašumas. Tokie žodžiai kaip „su“ ar „dél“ rašomi ne prieš daiktavardį, o po jo: „su mama mano“ būtų „anam ilə“. Dar vienas išskirtinumas – azerbaidžaniečių kalboje rašoma lotyniškais arba kirilikos rašmenimis, tada rašoma iš kairės į dešinę, o rašant arabiškais rašmenimis – iš dešinės į kairę.

Šiaurės samių kalba yra viena iš samių kalbų, kuria kalbama Šiaurės Europoje. Todėl nenuostabu, kad joje yra daugybė žodžių, apibūdinančių įvairias sniego ir ledo rūšis. Pavyzdžiui, „čahki“ yra kieta sniego gniūžtė, kuria švystelima rimtuose sniego karuose, „vahca“ – ką tik iškritęs arba purus sniegas, o „soavli“ – šlapias sniegas.

Rusų kalboje yra vienas unikalus žodis, apibūdinantis ledo dangą, kuris susiformuoja, kai pakilus temperatūrai ištirpęs sniegas vėl užšąla: „голледица“. Tai pažodžiui maždaug reiškia „nuogas ledo lakštas“. Be to, ar žinojai, kad Europoje rusų kalbos gimtakalbių yra dvigubai daugiau nei anglų?

Bosnių kalba labai panaši į kroatų ir serbų kalbas, tačiau akivaizdu, kad ji turi ir gana artimą ryšį su turkų kalba: maždaug 400 metų Bosnija buvo Osmanų imperijos dalis, todėl perėmė daugybę skolinių iš turkų kalbos, pvz., „minduše“ (liet. „auskarai“), „bujrum“ (liet. „pirmyn“) arba „avlija“ (liet. „vidinis kiemas“).

Taip! Slovakų kalba taip pat dievina priebalses! Daug slovakų kalbos žodžių yra sudaryti vien tik arba daugiausiai iš jų, pvz., žodžiai „prst“ (liet. „pirštas“), „štvrt“ (liet. „ketvirtis“) arba „smrt“ (liet. „mirtis“). Slovakų kalba taip pat laikoma kalba, kurią lengviausiai supranta kitų slavų kalbų vartotojai. Versk kitą puslapį ir sužinosi apie gana taupią kalbą...

Kroatų kartu su serbų ir bosnių kalbomis yra pietų slavų kalbos, turinčios daug bendrų sąsajų. Šios kalbos tokios panašios, kad jų vartotojai gali lengvai vieni kitus suprasti. Trumpiausiai kroatų kalbos žodžius sudaro tik viena raidė – a (liet. „bet, ir“), o (liet. „apie“), u (liet. „į“), i (liet. „ir“), s (liet. „su, iš“) arba k (liet. „į“).

„Kartvelų žodis „Shemo-metchama“ reiškia valgyti, kai esi sotus, nes maistas labai skanus. Maždaug taip: „Aš netyčia suvalgiau viską.“ Kartvelų kalba turi vieną įspūdingiausių pasaulio rašmenų. Kitame puslapyje parodysiu žodį, kuris nusako kiekį. Pravartu žinoti!“

Turkų kalba neturi lyties! Yra vienas žodis, įvardijantis lytį, o iš tikrųjų tik viena raidė „o“. Taigi, turkiškai galima apibūdinti žmogų nenurodant, ar tai berniukas, ar mergaitė. Atsiverskite kitą puslapį ir sužinokite, kurios kalbos yra panašios į turkų kalbą...

Islandija neturi artimų kaimyninių šalių, o kalba, kurią vikingai atnešė IX-X a. šimtmečių metu, nepakito tiek, kiek galėtumėte numanyti. Islandų kalba vengia vartoti svetimžodžius ir mieliau sudaro naujadarus iš senovinių vikingų žodžių. Taigi žodis „tölva“ (liet. „kompiuteris“) sudarytas iš senųjų žodžių „tala“ (liet. „skaičius“) ir „völva“ (liet. „pranašė“).

Vengrų kalba yra viena sunkiausiai išmokstamų kalbų dėl 26 gramatinių linksnių ir daugybės sudėtingų taisyklių. Tačiau verta pasistengti, nes ji puikiai tinka ypatingoms akimirkoms užfiksuoti vos vienu žodžiu. „Aranyhíd“ pažodžiui reiškia „auksinį tiltą“, tačiau galvoje turimas blizgantis saulės atspindys vandens paviršiuje.

Retoromanų kalba yra mažiausiai žinoma iš keturių oficialių Šveicarijos kalbų. Jos istorija prasidėjo dar prieš Kristaus gimimą: romėnų, užkariavusių teritoriją tarp Retijos Alpių ir Dunojaus, lotynų kalba susimaišė su vietos gyventojų kalbomis. Pamažu iš šio mišinio išsirutuliojo retoromanų kalba, kuri vis dar keičiasi ir šiandien!

Valų kalboje „Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlllantysiliogogogoch“ yra ilgiausias vietovardis Europoje ir antras pagal ilgį pasaulyje. Jis apytiksliai reiškia „Šv. Mergelės Marijos bažnyčia Baltojo Lazdyno įduboje, prie Šv. Tysilio raudonosios olos sūkurio“. Versk kitą puslapį ir susipažinsi su kalba....

Lenkų kalboje yra daug smagių frazeologizmų. Pavyzdžiui, jei lenkiškai pasakytumėte „Nie mój cyrk, nie moje małpy“, pažodžiui tai reikštų „Ne mano cirkas, ne mano beždžionės“, tačiau ši frazė neturi nieko bendro su beždžionėmis ir reiškia „Tai ne mano problema“. Yra dar viena kalba, kuri taip pat turi panašių žaismingų posakių...

Anglų kalba yra labiausiai paplitusi kalba pasaulyje. Angliškai kalba beveik 1,3 mlrd. žmonių, tačiau tik maždaug trečdaliui jų ši kalba yra gimtoji. Kai kalbame ta pačia kalba, suprantame vieni kitus ir suvokiame, kiek daug dalykų mus sieja. Tada pasaulis nebeatrodo toks didelis.

Armėnų kalbos abėcėlė yra gana išskirtinė, palyginti su kitomis Europos kalbomis. Ji buvo sukurta maždaug prieš 2400 metų! Armėnai labai didžiuojasi šia savo abėcėle, net sukūrė paminklą unikalėms rašmenims. O spalio mėnesį Armėnija švenčia ypatingą savo kalbai skirtą dieną – Šventąją vertėjų dieną.

„Turbūt portugalų kalbos nelaima populiaria kalba, tačiau visoje Brazilijoje ja kalba daugiau nei 220 milijonų žmonių. Jiems ši kalba yra gimtoji! Pasaulyje ji užima septintą vietą pagal kalbos vartotojų skaičių! Portugališkai kalbantys žmonės paprastai supranta ispanų, galisų ir italų kalbas, nes šios labai panašios. Kalbant apie galisų kalbą...“